

Miksi perustelut sakramenttien omiin käsiin ottamiseksi ovat kestäättömiä?

Historiansa alusta saakka kirkon yhteydessä toimineessa esikoislestadiolaisessa herätysliikkeessä on aloitettu valmistelutyö sakramenttien ottamiseksi omille rukoushuoneille liikkeen maallikkosaarnaajien hoidettavaksi. Vuosisataisen käytännön muuttaminen edellyttää vahvoja raamatullisia perusteluja. Päätöksen perusteluja tiedustellessani minulle on listattu kuusi argumenttia, jotka ovat tulleet esille kesän saarnoissa. Ne on lueteltu alla (kirjoitettu ylös suullisen keskustelun pohjalta, ei tarkkoja sanamuotoja). **Huolimatta siitä, että jaan murheen ja huolen rakkaan kirkkomme enenevästä luopumisesta Jumalan sanasta, en voi millään pitää näitä perusteluja kestävinä sakramenttiyhteyden katkaisemiseksi.** Syy siihen on kerrottu jokaisen argumentin perään.

1) Siionin tytär on yksi

Kun Ruotsissa, Norjassa ja Amerikassakin sakramentit on omissa käsissä, niin on hyvä olla Suomessakin. Lapset ja nuoret ihmettelevät, kun käyvät seuroissa muissa maissa, miksi meidän Suomessa pitää mennä kirkkoon, jossa on kaikkea kummallista, mihin ei ole totuttu. Ulkomaisille vieraille pitää selitellä Suomen kirkon kummallisia käytäntöjä.

VASTAUS: Yksimielisyys evankeliumin opista ja sakramenttien toimittamisesta riittää kirkon ykseyteen

Augsburgin tunnustus, VII uskonkohta:

”Edelleen seurakuntamme opettavat, että yksi, pyhä kirkko on pysyvä ikuisesti. Kirkko on pyhien yhteisö, jossa evankeliumi puhtaasti julistetaan ja sakramentit oikein toimitetaan. **Kirkon todelliseen ykseyteen riittää yksimielisyys evankeliumin opista ja sakramenttien toimittamisesta. Sen sijaan ei ole välttämätöntä, että perityt inhimilliset traditiot, jumalanpalvelusmenot tahi seremoniat, jotka ovat ihmisten säätämiä, ovat kaikkialla samanlaiset.** Paavali näet sanoo: ’Yksi usko, (Ef. 4:5--6) yksi kaste, yksi Jumala, joka on kaikkien Isä jne.’”

Amerikassa lestadiolainen herätysliike ei ole missään vaiheessa toiminut samalla tavalla valtakirkon suojissa kuten Euroopassa, siellä kun ei samanlaista valtakirkkoa ole ollut. Reilusti yli sadan vuoden ajan on sakramenttikäytäntö ollut erilainen eri puolilla valtamerta. Venäjän lähetystyössä esikoislestadiolaiset toimivat Inkerin evankelis-luterilaisissa seurakunnissa vielä tiiviimmin kuin Suomessa. Käytäntö on ollut erilainen eri valtakunnissa sen mukaan, millainen tilanne kyseisessä valtakunnassa on. Miksi näin ei voi olla edelleen?

Lasten ja nuorten kysymykset juontavat varmaan juurensa siitä, että he ovat vieraantuneet kirkosta. Sen takia kirkon jumalanpalveluksen käytännöt saattavat tuntua kummallisilta. Ehkä esimerkiksi pyhäkouluissa

ja nuortenilloista voisi joskus käydä läpi liturgista perinnettä ja sitä, millainen alkuperä ja merkitys milläkin jumalanpalveluksen osalla on? Tällöin kirkon käytännöt eivät välttämättä tuntuisi niin vierailta.

2) Virkakysymys

Naispappeus on vastoin Raamatun sanaa ja naispappien määrä lisääntyy.

VASTAUS: Naispappeudesta huolimatta olemme voineet nauttia sakramentit kirkon yhteydessä miespapeilta jo vuosikymmeniä

Meillä on todella syytä olla murheellisia ja huolissaan naispappeuden hyväksymisestä ja sen seurauksista rakkaassa kirkossamme. Perusteeksi sakramenttiyhteyden katkaisemiseen siitä ei kuitenkaan ole. Ruotsin kirkossa naispappeus hyväksyttiin vuonna 1958. Jos tämä olisi peruste sakramenttien omiin käsiin ottamiseen, se olisi tullut toteuttaa tuolloin. Ruotsissa voitiin nauttia sakramenteista kirkon yhteydessä naispappeudesta huolimatta yli neljäkymmentä vuotta. Suomessa naispappeus hyväksyttiin vuonna 1986 eli lähes kolmekymmentä vuotta sitten ja siitä huolimatta olemme voineet nauttia sakramentit kirkon yhteydessä. Kirkossa toimii useita muitakin herätysliikkeitä, jotka pitäytyvät vanhassa virkakäsityksessä.

Sakramenttiyhteyden katkaisemisen sijaan meidän tulee kaikkien mahdollisuuksiemme mukaan vaikuttaa kirkon sisällä sen puolesta, että myös naispappeuden vastustajilla olisi tilaa kirkossamme.

Kirkolliseen toimitukseen on kirkon lainsäädännön mukaan mahdollista pyytää haluamaansa pappia. Jos seurakuntalainen pyytää esimerkiksi kastejuhlaan, vihkimiseen tai hautaukseen miespappia, seurakunnan on tämä toive toteutettava.

3) Kaavat

Ehtoolliskaavaan on omaksuttu katolista uhriajattelua ja myös ortodoksisia vaikutteita, koska kirkkotekstit voidaan laulaa; kastekaavassa opetetaan, että kastamaton lapsi joutuu helvettiin.

VASTAUS: Ehtoollis- ja kastekaavoissa ei ole mitään Jumalan sanan tai luterilaisen tunnustuksen vastaista

On hyvä, että herätysliikkeessämme seurataan ja arvioidaan kriittisesti kirkon jumalanpalveluselämän kehittymistä. Arvioinnin perusteena tulee kuitenkin olla vain Jumalan sana ja luterilainen tunnustus. Luterilainen kirkkomme on rakentunut katolisen kirkon pohjalle. Luther arvosti vanhan kirkon perinnettä ja säilytti siitä paljon sellaista, mitkä muut uskonpuhdistajat halusivat hylätä. Kaikki mikä ei ollut Jumalan sanaa vastaan, voitiin säilyttää. Sen takia kirkossamme – ja herätysliikkeessämme – on paljon yhteistä katolilaisten kanssa. **Katolisuus tai ortodoksisuus ei tee mitään asiaa vääräksi, jos se ei ole Jumalan sanaa vastaan.**

Katolisesta uhriajattelusta kirkon uudessa jumalanpalveluskaavassa on puhuttu esikoislestadiolaisuudessa jo yli kymmenen vuoden ajan. Selkeää perusteltua vastausta siihen, miten katolinen uhriajattelu näkyy kaavassa, ei ole kuitenkaan lukuisista yrityksistä huolimatta saatu.

Suomen kirkossa vuosituhaten vaihteessa toteutettua jumalanpalvelusuudistusta on syystäkin arvosteltu siitä, että siinä uskonpuhdistuksen periaatteita ei kaikissa seikoissa kunnioitettu. Luther lyhensi ehtoollisrukousta korostaakseen asetussanojen merkitystä. Jumalanpalvelusuudistuksessa ehtoollisrukousta päinvastoin pidennettiin. Jumalanpalvelusuudistuksen yhteydessä myös kolehtivirttä alettiin kutsua uhrivirreksi eli offertoriumiksi, jonka Luther poisti jumalanpalveluksen kaavasta sen harhakäsityksen välttämiseksi, että ehtoollista pidettäisiin uhrina. Uskonpuhdistuksen esimerkin noudattamisen osalta jumalanpalvelusuudistus vaikuttaa ainakin osittain epäonnistuneelta. Mutta kirkon ehtoollisoppia nämä seikat eivät ole muuttaneet; **kirkon opin mukaan ehtoollinen ei ole uhri**. Uudessa ehtoolliskaavassa ei siis ole perusteluksi ottaa sakramentit omiin käsiin.

Jumalanpalvelusuudistusta on esikoislestadiolaisuudessa arvosteltu siitä, että ehtoollisjumalanpalveluksen nimi on sen myötä muutettu messuksi. Messu-nimitys on kuitenkin ollut käytössä jo paljon aikaisemmin. Augsburgin tunnustus, XXIV uskonkohta:

”Seurakuntiamme syytetään aiheetta siitä, että ne olisivat poistaneet messun. **Messu on säilytetty meidän keskuudessamme ja sitä vietetään suurella kunnioituksella.** Miltei kaikki tavanomaiset jumalanpalvelustavat ovat käytössä, paitsi että muutamissa kohdissa latinalaisten laulujen ohella lauletaan saksalaisia, jotka on otettu mukaan kansan opettamiseksi.”

Mikael Agricola nimesi ehtoollista käsittelevän kirjansa ”Messu eli Herran Ehtoollinen”. Messu-nimityksen alkuperä on latinankielisissä jumalanpalveluksen päätössanoissa: *Ite, missa est*, vapaasti suomennettuna: Lähtekää, teidät on lähetetty. Messu-sana viittaa siis lähettämiseen. Suomessa nimityksen käyttö ehtoollisjumalanpalveluksesta poistui 1800-luvulla, mutta sen palauttaminen ei tee millään tavalla tuo jumalanpalvelukseen katolista uhriajattelua.

Esikoislestadiolaisuudessa on arvosteltu myös sitä, että jumalanpalvelusuudistuksen yhteydessä kolehtivirttä on alettu kutsua offertoriumiksi eli uhrivirreksi. Myös kolehdin siunaamista alttarilla on kritisoitu. Ongelmallisiksi on ilmeisesti koettu myös jumalanpalvelusoppaan teksti uhrivirrestä, jossa todetaan seuraavaa:

”Offertorio merkitsee esiin kantamista (*offerre*). Kun ehtoollispöytä katetaan, leipä ja viini kannetaan esiin maan ja ihmistyön hedelminä. Niissä ja niiden välityksellä Kristus antaa itsensä ja pelastavat lahjansa.

Seurakunta tuo alttarille Jumalan hyvät lahjat, leivän ja viinin, kiitosuhriksi. Sana ja rukous tekevät niistä sakramentin: ”Leipä ja viini uhrataan ensin siunattaviksi, jotta ne pyhitettäisiin sanan ja rukouksen kautta. Mutta kun ne on siunattu ja konsekroitu, niitä ei enää uhrata, vaan ne otetaan vastaan Jumalan lahjana.” (Luther.) ”

Luther arvosteli voimakkaasti katolista kirkkoa siitä, että sen mukaan ehtoollinen oli paitsi sakramentti, myös Jumalalle annettava uhri; papin käsien välityksellä Kristus uhrattiin ehtoollisessa verettömästi sovittaakseen niiden synnit, joiden puolesta messu toimitettiin. Tällaista ajattelua kirkon jumalanpalvelusoppaasta ei löydy. **Kiitosuhrilla tarkoitetaan Lutherin mukaan Jumalan hyvien tekojen tunnustamista.** Leivän ja viinin tuomisella kiitosuhrina Jumalan eteen tarkoitetaan Jumalan kiittämistä näistä lahjoista; ei sitä, että tämän uhraamisen ansiosta saisimme osallisuuden sakramentista. Seuraavat sanathan sen todistavat: ”Sana ja rukous tekevät niistä (ehtoollisaineista) sakramentin.” Kolehdin

nimittäminen uhriksi ei sekään liity millään tavalla katoliseen messu-uhriajatteluun; myös herätysliikkeemme keskuudessa rahan lahjoittamista kristillisyyden työhön kutsutaan yleisesti uhraamiseksi. Kolehdin siunaamisessa alttarilla on kyse siitä, että seurakunnan lahjoituksille pyydetään Jumalan siunausta. Mitä Jumalan sanan vastaista tässä on?

Katolista uhriajattelua on esikoislestadiolaisuudessa nähty myös yhdessä neljästä vaihtoehtoisesta ehtoollisrukouksesta, johon sisältyy ns. elementtiepikleesi: ”Me rukoilemme sinua: Lähetä Pyhä Henkesi ja siunaa nämä lahjat, leipä ja viini, joiden kautta tulemme osallisiksi Kristuksen ruumiista ja verestä, kun vietämme pyhää ehtoollista niin kuin hän itse on meitä käsenyt.” Tässäkään rukouksessa ei ole kysymys katolisesta messu-uhrista. Kukaan tuskin voi kiistää, etteivätkö leipä ja viini ole Jumalan lahjoja. Ensimmäistä ehtoollista asettaessaan Jeesus ”otti leivän, **siunasi**, mursi ja antoi opetuslapsilleen...” (Matt. 26:26; Mark. 14:22; Luuk. 24:30) Miten siis voidaan sanoa, että Jumalan siunauksen pyytäminen ehtoollisaineille olisi Jumalan sanan vastaista?

Jos katsotaan, että uudessa ehtoolliskaavassa on elementtejä, jotka voidaan ymmärtää väärin, eikö kristityille tulisi opettaa mikä niiden todellinen merkitys on, sen sijaan että demonisoidaan koko kaava ja kirkko siinä samassa?

Lutherin aikana koko jumalanpalvelus saarnaa lukuun ottamatta laulettiin. Kirkkotekstien laulaminen ei siis ole ortodoksinen vaikutte.

Kasteen kaavaa on kritisoitu esikoislestadiolaisuudessa siitä, että siinä todetaan Jumalan ottavan kasteessa lapsen omakseen ja iankaikkisen elämän perilliseksi ja että kaste vapauttaa lapsen pahan vallasta. Näiden sanojen on tulkittu tarkoittavan, että kastamattomana lapsi joutuisi helvettiin. Tällaista niissä ei kuitenkaan sanota. Nämä sanat ovat täysin yhteneväisiä Lutherin katekismusten ja muiden tunnustuskirjojen kanssa. Vähä katekismus: ”Kaste vaikuttaa syntien anteeksisaamisen, vapahtaa kuolemasta ja perkeleestä ja antaa iankaikkisen autuuden kaikille, jota uskovat Jumalan sanat ja lupaukset.” **Luther ei opettanut, että kastamaton lapsi joutuu helvettiin eikä kirkko niin opeta tänäkään päivänä.** Jo kirkkoisä Augustinus opetti aikanaan, että ”ei sakramentin puute kadota vaan sen halveksiminen”. Tähän periaatteeseen nojaa luterilainen kirkko tänäänkin.

4) Joillakin paikkakunnilla yhteistyö paikallisseurakunnan kanssa ei toimi

Emme saa aina ehtoollista vanhalla kaavalla ja miespapeilta. Niilläkin paikkakunnilla, joilla yhteistyö periaatteessa toimii, tulee jatkuvasti ikäviä yllätyksiä, kuten juhannuskirkossa rukous vainajien puolesta.

VASTAUS: Pyrkikäämme yhteistyöhön nöyrällä ja yhteistyöhaluisella mielellä.

On ikävää, että yhteistyö ei kaikilla paikkakunnilla toimi. Sen takia on elintärkeää, että vaikutamme kaikkien mahdollisuuksiemme mukaan kirkon sisällä, että myös konservatiivisesti ajattelevien toiveet otettaisiin huomioon. **Yhteistyön onnistumisen ehdottomana edellytyksenä on nöyrä ja yhteistyöhaluinen mieli molemmilla osapuolilla, pyrkikäämme siihen.** Mahdollista on myös, että jos paikallisseurakunta ei suostu

yhteistyöhön, voidaan pyrkiä yhteistyöhön naapuriseurakunnan kanssa tai muiden herätysliikkeiden kanssa, joilla on lukuisia konservatiivisesti ajattelevia pappeja palveluksessaan.

Raamattu ei käske eikä kiellä rukoilua vainajien puolesta. Sen takia se oli uskonpuhdistajien mielestä asia, jota voitiin tehdä tai olla tekemättä. Rukoilua he eivät pitäneet vääränä mutta eivät rukoilematta jättämistäkään (Augsburgin tunnustuksen puolustus, XXIV uskonkohta; Lutherin kirkkopostilla, ensimmäisen kolminaisuudenpäivän jälkeisen sunnuntain evankeliumisaarna) Miksi meillä pitäisi olla asiaan erilainen kanta?

5) Kun otamme sakramentit omiin käsiin, kristityt saavat ne puhtain käsin jaettuina

Kristittyjen ei tarvitse olla epävarmalla mielellä sen kannalta, että meneekö kaikki tilaisuudessa Jumalan sanan mukaisesti.

VASTAUS: Sakramentin pätevyys ei ole kiinni jakajan käsien puhtaudesta

Jos sakramentin pätevyys olisi kiinni jakajan käsien puhtaudesta, sakramentteja ei voisi jakaa kukaan. Sakramentin tekee Jumalan sana; toimittajan tai jakajan henkilöllisyydellä ei ole siinä mitään tekemistä. Augsburgin tunnustus, VIII uskonkohta:

”Vaikka kirkko varsinaisessa mielessä on pyhien ja tosiuskovien yhteisö, on kuitenkin jumalattomienkin toimittamien sakramenttien käyttäminen sallittua, koska tässä elämässä myös teeskentelijöitä ja jumalattomia on sekoittunut tosiuskovien ja pyhien joukkoon. Onhan Kristus sanonut: "Mooseksen (Matt. 23:2) istuimella istuvat kirjanoppineet ja fariseukset jne." **Sakramenteilla ja sanalla on Kristuksen asetuksen ja käskyn tähden tehonsa, vaikka niitä jakaisivat jumalattomatkin.**

Seurakuntamme tuomitsevat donatolaiset ja muut samankaltaiset, jotka eivät hyväksyneet sitä, että kirkossa saa käyttää hyväksi jumalattomien pappien palveluksia ja katsoivat niiden olevan hyödyttömiä ja tehottomia.”

Kirkon sakramentit perustuvat yksin Jumalan sanaan, eivät mihinkään muuhun. Yhdenkään kristityn ei tarvitse olla sen suhteen epävarmalla mielellä.

6) Raamatun esimerkki ehtoollisesta on yksinkertainen

Raamatun ehtoollisessa ei ollut pitkää krumeluurista liturgiaa niin kuin kirkossa. Jeesuksen asettamalla ehtoollisella oli myös koossa ainoastaan Jeesuksen omat opetuslapset.

VASTAUS: Kirkon jumalanpalvelusjärjestys ei ole Jumalan sanan vastainen

Raamatusta ei ole kovin montaa ohjetta ehtoollisen viettoon liittyen. Jeesuksen oma ohje oli ”niin usein kuin te siitä syötte ja juotte, tehkää se minun muistokseni”. Paavali kehottaa erottamaan ehtoollisen muusta syömisestä ja juomisesta. Näitä ohjeita kirkon jumalanpalveluksessa noudatetaan.

Jumalanpalveluksen muoto on kehittynyt kristikunnan vuosituhantisen historian aikana sellaiseksi kuin se on nykyään. Jumalanpalveluksen pääelementit ovat samanlaiset katolisessa, ortodoksisessa ja luterilaisessa kirkossa, mikä kertoo siitä, että ne ovat muodostuneet jo ensimmäisten vuosisatojen aikana. Suurin osa jumalanpalveluksen liturgiasta on suoraan tai lähes suoraan Raamatusta. Luther karsi katolisen kirkon jumalanpalveluksesta osia, jotka eivät olleet sopusoinnussa Jumalan sanan kanssa, mutta jätti jumalanpalveluksen perusrakenteen ennalleen. Laestadius noudatti luterilaisen kirkon jumalanpalvelusjärjestystä, vaikka sitä joiltakin osin kritisoi. Sekä Luther että Laestadius pitivät sakramenttien toimittamista pappisviralle kuuluvina toimina. **Ymmärsivätkö Luther ja Laestadius Raamatun esimerkin väärin?**

Kirkossa noudatetaan Jeesuksen esimerkkiä ehtoollisesta siinä, että ehtoollinen on tarkoitettu kastetuille ja konfirmoiduille seurakunnan jäsenille. **Muistakaamme, että myös Juudas oli yksi Jeesuksen opetuslapsista.** Luterilaisten tunnustuskirjojen mukaan maan päällisessä seurakunnassa ja kirkossa on aina sekoittuneena tosiuskovat ja teeskentelijät, jumalattomat ja jumaliset (Augsburgin tunnustuksen puolustus, VII ja VIII uskonkohdat). Tästä emme pääse eroon, vaikka ottaisimme sakramentit herätysliikkeessämme omiin käsiin. Ihmisen usko kun ei ole päältäpäin havaittavissa.

Näistä syistä esitän hartaan toivomukseni, että sakramenttien omiin käsiin ottamisen valmistelu lopetettaisiin.

Alexi Halme

aleksihalme@msn.com

p. 050 5556511